

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De Euro-crisis: een crisis van democratie in Europa?

Mugge, D.

Citation

Mugge, D. (2012). De Euro-crisis: een crisis van democratie in Europa? *Bestuurskundige Berichten*, 27(1), 11. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3212101>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3212101>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De Euro-crisis: Een crisis van democratie in Europa?

door Daniël Mugge

Daniel Mügge is docent internationale betrekkingen en internationale politieke economie aan de UvA. Zijn specialisme is de politieke omgang met internationale economische vraagstukken, en dan met name de regulering van financiële markten.

De Europese Unie bevindt zich in een crisis waarvan de uitkomst nog onduidelijk is. Misschien zal de EU-top van 8 en 9 december duidelijkheid bieden, al bleven bij voorgaande tops Europa en haar burgers vaak in het ongewisse. Terwijl de Eurocraten in de Brusselse catacomben blijven pogen oplossingen voor dit almaar groeiende probleem te vinden, groeit onder de Europese burgers vooral woede. Hoe zijn ze in deze impasse terecht gekomen? Hun argument is als volgt: hadden Europese ambtenaren en politici, ver verwijderd van Europese burgers en hun wensen, er niet een economische en monetaire unie doorheen gedrukt, zat Europa vandaag de dag niet met een crisis opgezadeld.

Op het moment dat het Europese project de grootste test tot nog toe moet doorstaan, roeren zich dus diverse nationale bewegingen. Nationale parlementen, vakbonden en ontevreden burgers eisen hun stem op in de Brusselse politiek, waar zij vroeger blij waren het beslissen aan anderen over te kunnen laten. Wie wil dat Europa niet uiteen valt, moet dus een balans zoeken in een moeilijke trade-off: nauw gedefinieerde nationale belangen aan de ene kant, en acceptatie van Europese politieke instituties, met al hun imperfecties, aan de andere.

"Terwijl de Eurocraten in de Brusselse catacomben blijven pogen oplossingen voor dit almaar groeiende probleem te vinden, groeit onder de Europese burger vooral woede"

Daarbij gaat de kritiek op de huidige pan-Europese democratie vaak te ver. De vraag is niet of één bepaalde gemeenschap - of het nu de Duitsers,

"...is het misschien niet de Europese Unie die kampt met een democratisch tekort, maar de nationale overheden"

de Grieken of de Nederlanders zijn - haar eigen lot kan bepalen of uitgeleverd is aan de grillen van besluitvormers elders in Europa. In een geglobaliseerde wereld hebben naties allang hun lot niet meer in eigen hand. Daarvoor is de invloed van ontwikkelingen buiten hun grenzen veel te groot. Hoe dichter we beslissingen bij burgers brengen, hoe minder invloed deze beslissingen zullen hebben op de wereld waarin zij leven. De werkelijke trade-off is die tussen de mate van directe vertegenwoordiging die een democratisch orgaan kan bereiken - zijn representativiteit - en de mate waarin het orgaan een verschil kan maken in de wereld - de effectiviteit.

Gezien vanuit deze benadering is het misschien niet de Europese Unie die kampt met een democratisch tekort, maar de nationale overheden. Anno 2011 kunnen Europese burgers alleen gezamenlijk iets bereiken. Wat geeft bijvoorbeeld het Italiaanse volk meer zeggenschap over de eigen socio-economische omgeving: een sterke Europese democratie met alle bijbehorende tekortkomingen, of het uitsluitend leunen op het nationale parlement zonder enige inmenging in de gang van zaken in de rest van Europa?

De Europese democratie is verre van perfect. Maar als het erom gaat de Europese burger een beslissende rol te geven in het Europa na de crisis, dan is het naïef te denken dat het leunen op nationale parlementen een verbetering kan brengen ten opzichte van de huidige situatie. We hebben geen terugkeer naar het 'ieder-voor-zich' principe nodig, maar een sterkere pan-Europese vertegenwoordiging van burgerbelangen. ■

Dit artikel is terug te vinden op de website van het Montesquieu Instituut (<http://www.montesquieu-instituut.nl>)